

Na temelju članka 215. stavka 3. Zakona o sigurnosti prometa na cestama («Narodne novine«, broj 67/08., 48/10., 74/11., 80/13., 158/13., 92/14. i 64/15.), kao i članka 27. stavka 5. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi («Narodne novine«, broj 87/08., 86/09., 92/10., 105/10. – ispr., 90/11., 16/12., 86/12., 94/13. i 152/14.), ministar znanosti, obrazovanja i sporta donosi

ODLUKU

O DONOŠENJU PROGRAMA OSPOSOBLJAVANJA ZA UPRAVLJANJE BICIKLOM I BICIKLISTIČKOGA ISPITA TE OBRAZAC POTVRDE O OSPOSOBLJENOSTI ZA UPRAVLJANJE BICIKLOM

I.

Ovom odlukom donosi se Program osposobljavanja za upravljanje biciklom i biciklističkoga ispita te obrazac potvrde o osposobljenosti za upravljanje biciklom u prometu.

II.

Izrazi koji se koriste u ovom Programu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškome ili ženskome rodu obuhvaćaju na jednak način i muški i ženski rod.

III.

Program će se provoditi pod nazivom Program osposobljavanja za upravljanje biciklom (u daljnjem tekstu: Program) donosi u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova, a provodi se u osnovnim školama.

Program učenici mogu pohađati i u ustanovama koje provode odgoj i obrazovanje djece i mladih i/ili organizaciju slobodnoga vremena djece i mladih koje ispunjavaju uvjete za izvođenje Programa.

Učenici koji su pohađali Program u osnovnoj školi, kao i učenici koji su pohađali Program u ustanovama koje provode odgoj i obrazovanje djece i mladih i/ili organizaciju slobodnoga vremena djece i mladih, biciklistički ispit polažu u osnovnoj školi.

IV.

Program se financira sredstvima koja će osigurati lokalna zajednica, autoklubovi, sponzori na

lokalnoj razini, sredstvima Nacionalnoga programa sigurnosti cestovnoga prometa itd.

V.

Program je ponajprije namijenjen učenicima V. razreda osnovne škole koji se za njega opredijele, a u pravilu ga provodi učitelj tehničke kulture ili drugi učitelj koji je prošao odgovarajuću edukaciju agencije nadležne za odgoj i obrazovanje.

VI.

Iznimno od točke V. u Program se može uključiti i učenik od VI. do VIII. razreda koji se u isti nije mogao uključiti u V. razredu osnovne škole.

VII.

Program se provodi u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova, HAK-om i agencijom nadležnom za odgoj i obrazovanje.

VIII.

Ova odluka stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 602-07/14-03/00064

Urbroj: 533-25-15-0002

Zagreb, 12. siječnja 2016.

Ministar

prof. dr. sc. Vedran Mornar, v. r.

PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA ZA UPRAVLJANJE BICIKLOM

UVOD

Prometni odgoj kao cjelina želi pronaći način, uz pomoć cjelokupnog društva, da sudionici prometnoga procesa »...vode računa o sigurnosti, razvijaju međusobnu solidarnost, humane i etičke odnose, štite zdravlje i život drugih osoba, osobito djece, osoba s invaliditetom, starih i nemoćnih te da se brinu o zaštiti životnog okoliša«, kako je to zakonodavac predvidio u stavku 1. članku 3. Zakona o sigurnosti prometa na cestama (u daljnjem tekstu: Zakon).

Opće je poznato i priznato stajalište da se dobar odgoj, zdravo rasuđivanje, znanje, odgovornost i ostale pozitivne osobine stječu radom od najranije životne dobi pa je tako i s

prometom, odnosno prometnom kulturom i suodnosom osoba u prometu, bez obzira na to u kojem svojstvu u njemu sudjelovali. Odgovornost za to ponajprije snosi obitelj, u kućnom odgoju djece od najranije životne dobi, da bi nakon i uz njega, u daljnjem odrastanju, velik dio odgovornosti preuzeo na sebe obrazovni sustav. U tom smislu i s tom svrhom Zakon je u stavku 2. istog članka, propisao da je »Ministarstvo nadležno za obrazovanje dužno u odgojno-obrazovne programe, počevši od predškolskih ustanova, uvrstiti sadržaje primjerene različitoj dobi, koji imaju za cilj osposobljavanje za sigurno sudjelovanje u prometu te promicanje i podizanje razine prometne kulture«.

Djeca sudjeluju u prometu, poput odraslih, na tri načina: kao vozači, putnici i pješaci. Proteklih dvadesetak godina aktivnostima Ministarstva unutarnjih poslova i provođenjem Nacionalnoga programa sigurnosti cestovnoga prometa pridonijelo se sigurnosti djece pješaka te je broj smrtno stradale djece u ovom svojstvu, s 34 u 1994. godini smanjen na troje u 2013. godini. Riječ je o smanjenju od 91%, što pokazuje svrhovitost dugoročnog planiranja rada s djecom.

Što se tiče stradavanja djece putnika u vozilima i na vozilima, ono je neposredno povezano s roditeljskim utjecajem, odnosno njihovim stajalištem prema (ne)poštivanju prometnih propisa i odgovornošću koja je, na žalost, često vrlo upitna i zbog čega djeca danas najčešće teško stradavaju.

Vozači su kategorija sudionika koja upravlja određenom vrstom vozila i na kojoj je najveći teret odgovornosti za sigurnost cestovnoga prometa. Djeca se ovdje pojavljuju u najvećem dijelu kao vozači bicikla te kao djeca i kao biciklisti pripadaju najranjivijoj skupini u prometu. Također treba istaknuti da upravljanje biciklom, ako nije u skladu s prometnim propisima i obilježeno određenom razinom prometne kulture, može dovesti do stradavanja s tragičnim posljedicama.

Do 2004. godine, na temelju Zakona – s ciljem osposobljavanja djece za samostalno upravljanje biciklom na cesti – provodila se u osnovnim školama edukacija, u suradnji s Hrvatskim autoklubom, nakon koje su djeca pristupala teoretskoj i praktičnoj provjeri znanja te sulzz uspješnima na provjeri izdavane potvrde o osposobljenosti. Nakon 2004. godine do danas osposobljavanja nisu obavljana institucionalno i to zbog nepostojanja formalnog programa, ali su mnogi subjekti – obično je bila riječ o suradnji Hrvatskog autokluba, policije i učitelja tehničke kulture u školi – provodili edukaciju i provjere znanja, ali bez izdavanja potvrda. Zahvaljujući tom kontinuitetu, 2013. godine ni jedno dijete nije smrtno stradalo vozeći bicikl.

1. PROGRAM

1.1. Preduvjeti za donošenje Programa

Program se donosi na temelju članka 215. stavka 3. Zakona o sigurnosti prometa na cestama, kao i točke 7.2. Strategije prometne preventive u osnovnoj školi, MUP RH, 2010., ISBN 978-953-161-239-5. i na temelju članka 27. stavka 5. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine«, broj 87/08., 86/09., 92/10., 105/10. – ispr., 90/11., 16/12.,

86/12., 94/13. i 152/14.).

1.2. Način izvođenja

Sukladno članku 28. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, škola radi na temelju školskoga kurikuluma i godišnjega plana i programa rada. Školski kurikulum određuje nastavni plan i program izbornih predmeta, izvannastavne i izvanškolske aktivnosti i druge odgojno-obrazovne aktivnosti, programe i projekte.

Nastavnim planom i programom za osnovnu školu (»Narodne novine«, broj 102/2006.) planirano je izvođenje Prometne kulture kao integrativnoga odgojno-obrazovnog sadržaja za osnovne škole. Sadržaji prometne kulture i prometnoga odgoja provode se u sklopu nastavnoga predmeta Priroda i društvo u razrednoj nastavi te Tehničke kulture i Tjelesno-zdravstvene kulture u višim razredima osnovne škole.

Donošenjem Programa stvaraju se preduvjeti za izvođenje sadržaja koji će ponajprije učenicima V. razreda osnovne škole omogućiti obogaćivanje i produbljivanje znanja, vještina i spoznaja vezano uz prometnu kulturu jer se prometni odgoj i obrazovanje ne smije ograničiti samo na stjecanje znanja o prometnim pravilima. Pravilan prometni odgoj i obrazovanje uključuje uvježbavanje ponašanja na ulici i prometnoj stvarnosti, kao i simuliranoj prometnoj situaciji.

Stoga ovaj Program daje učenicima V. razreda osnovne škole mogućnost stjecanja dodatnih kompetencija koje pridonose njihovom sigurnijem sudjelovanju u prometu, ali i mogućnost polaganja biciklističkoga ispita i dobivanje potvrde o osposobljenosti za upravljanje biciklom. Djeca s navršениh devet godina, sukladno Zakonu o sigurnosti prometa na cestama, koja su u školama osposobljena i za to im je izdana potvrda, moći će samostalno upravljati biciklom na cesti, a ostala djeca s navršениh devet godina isto će moći samo u pratnji osobe koja je navršila 16 godina.

Program se izvodi u trajanju od 16 školskih sati i sastavni je dio školskoga kurikuluma osnovne škole ili programa rada ustanove koja provodi odgoj i obrazovanje djece i mladih i/ili organizaciju slobodnoga vremena djece i mladih, koja se za njega opredijeli i u kojoj su stvoreni preduvjeti za njegovo izvođenje.

Program se u školama izvodi kao izvannastavnu aktivnost, a u drugim ustanovama koje provode odgoj i obrazovanje djece i mladih i/ili organizaciju slobodnoga vremena djece i mladih kao izvanškolska aktivnost. Program izvodi učitelj tehničke kulture ili drugi učitelj koja je prošao odgovarajuću edukaciju agencije nadležne za odgoj i obrazovanje.

Učitelj je dužan učenike i roditelje ili staratelje obavijestiti o mogućnostima uključivanja u Program te o važnosti stjecanja dodatnog znanja, vještina i sposobnosti koje pridonose sigurnom sudjelovanju djeteta u prometu.

Roditelj ili staratelj potpisuje pisanu suglasnost za uključivanje svoga djeteta u Program.

Učenik koji se uključi u Program ne ocjenjuje se ocjenom, nego nakon položenoga ispita dobiva Potvrdu o osposobljenosti za upravljanje biciklom.

Učenik se može uključiti u Program i bez obveze polaganja ispita, ali u tom slučaju neće dobiti Potvrdu.

1.3. Opis Programa

Program se sastoji od dva modula, od kojih se svaki izvodi osam školskih sati.

U prvom modulu, nakon utvrđivanja početnog znanja i vještina za vožnju biciklom, učenici, vođeni učiteljem tehničke kulture ili drugim učiteljem kojega je zadužio ravnatelj, prepoznaju i opisuju elemente prometa u užoj i široj okolici škole. Prednost u organizaciji učenja imaju aktivnosti samih učenika pa se moraju osigurati uvjeti i sredstva za izvođenje: učionica, bicikl, priručnici, plakati, prezentacije, filmovi, animacije. Radi postizanja planiranih ishoda preporučuju se različite metode i oblici rada (razgovor, rasprava, mnoštvo ideja i to radom u parovima i malim skupinama).

Na kraju završetka učenja i poučavanja ovoga modula učenik prepoznaje i opisuje elemente prometa u široj okolici škole, identificira prednost prolaska na raskrižjima poštujući prometne propise i pravila.

Drugi modul omogućuje stjecanje praktičnih vještina vožnje biciklom. Na kraju bi ovoga modula učenik trebao samostalno i točno voziti bicikl na poligonu po zadanim uvjetima.

Ostvareni ishodi provjeravaju se polaganjem ispita. Učenici koji su u program uključeni u drugoj ustanovi koja provodi odgoj i obrazovanje djece i mladih i/ili organizaciju slobodnoga vremena djece i mladih ispit polažu u osnovnoj školi koju pohađaju ili u osnovnoj školi koja navedeni Program provodi.

2. PRIKAZ MODULA I BROJ SATI PO RAZREDNOME ODJELU

R. br.

Moduli

Broj sati

1.

Prometni propisi i pravila

8

2.

Vožnja biciklom

7

Ukupno sati osposobljavanja

15

3. Polaganje ispita

1

UKUPNO

16

Program po modulima

1. Pravila kretanja u prometu

Sadržaj

Očekivani ishodi za učenika

- prometni znakovi u okolici škole
- sudionici u prometu: pješak, vozač, vozilo, nogostup, cesta, kolnik, biciklistička staza i biciklistička traka, zona smirenog prometa i pješačka zona
- prometna pravila i znakovi za kretanje pješaka i biciklista
- prometne opasnosti od kuće do škole
- promet danju i noću
- svjetla na semaforu
- pravilno kretanje biciklista između označenih točka

- položaja tijela prometnoga policajca
- pravila prednosti prolaska

- objašnjava zakonom propisane uvjete za upravljanje biciklom
- objašnjava pojmove: pješak, vozač, vozilo, nogostup, cesta, kolnik, biciklistička staza, biciklistička traka, zona smirenog prometa i pješačka zona
- objašnjava vrste, dijelove i uređaje kojima bicikl mora biti opremljen
- izdvaja i opisuje prometna pravila za kretanje pješaka i biciklista te objašnjava obvezu nošenja i ulogu zaštitne biciklističke kacige
- objašnjava ulogu školske prometne jedinice
- nabraja prometne opasnosti na putu od kuće do škole i nazad
- opisuje opasnosti kretanja pješaka i biciklista danju, noću i u uvjetima smanjene vidljivosti
- prepoznaje vrste prometnih znakova
- prepoznaje značenje osnovnih prometnih znakova
- prepoznaje prometna svjetla i svjetlosne oznake
- označava pravilno kretanje raskrižjem
- prepoznaje i opisuje značenje položaja tijela prometnoga policajca
- označava na crtežu vozila brojevima poštujući pravila prednosti prolaska.

2. Vježbanje vožnje biciklom

Sadržaj

Očekivani ishodi za učenika

- priprema bicikla za vožnju
 - uključivanje u promet
 - vožnja desnom stranom u koloni
 - skretanje, pretjecanje i zaustavljanje tijekom vožnje
 - vožnja pješačkim prijelazom
 - prestrojavanje i prolaženje raskrižjem
 - prijelaz biciklom preko željezničke pruge
-
- provjerava biciklističku opremu
 - stavlja i pravilno pričvršćuje zaštitnu kacigu
 - pravilno sjeda na bicikl
 - vozi bicikl prema zadanim točkama
 - vozi bicikl u krug
 - zaustavlja se i parkira bicikl
 - pravilno se uključuje biciklom u promet
 - pravilno vozi desnom stranom kolnika
 - vozi u koloni, održava razmak i sporazumijeva se s drugim biciklistima

- skreće i zaustavlja se tijekom vožnje bicikla
- pretječe tijekom vožnje
- prestrojava se i prolazi kroz raskrižje
- skreće lijevo u raskrižju
- uključuje se u promet na raskrižju s kružnim tokom prometa
- pravilno vozi pješačkim prijelazom
- pravilno prelazi cestom preko željezničke pruge.

3. POLAGANJE ISPITA

Polaganje ispita provodi se u suradnji učitelja, zaposlenika HAK-a ili autoklubova i policijskih službenika. Za uređenje poligona odgovoran je ravnatelj škole, odnosno druge ustanove koja provodi odgoj i obrazovanje djece i mladih ili organizaciju slobodnoga vremena djece i mladih, koji u suradnji s osnivačem treba brinuti i o njegovu održavanju.

Ispit se sastoji od dva dijela. U prvom se dijelu provodi pisana provjera znanja (pisani test ili on-line provjera znanja) u učionici.

Drugi dio ispita je vožnja bicikla koja se izvodi na poligonu, a obuhvaća: demonstraciju i praktičnu vožnju bicikla na poligonu po zadanim uvjetima, uz analizu slučajeva i diskusiju. Učenici polažu praktičnu vožnju bicikla izvršavajući zadaće koje od njih traži zaposlenik HAK-a ili pripadajućeg autokluba i policijski službenik uz nazočnost učitelja.

Pisane testove i nacрте poligona izrađuje HAK, a predstavnik nadležne agencije za odgoj i obrazovanje daje stručno mišljenje za njihovu provedbu.

Pisanu provjeru znanja i polaganje praktične vožnje bicikla na poligonu provode policijski službenik i zaposlenik HAK-a ili autokluba, uz nazočnost učitelja koji nema prava utjecaja na ishod ispita.

Na ispitu učenici trebaju pokazati zadovoljavajuće znanje iz teorije i odgovarajući stupanj ovladavanja praktičnim znanjem i umijećima, što uključuje vještinu vožnje biciklom uz istodobno poštovanje pravila kretanja i poznavanje prometnih znakova i propisa bitnih za sigurno kretanje pješaka i biciklista u prometu.

Da bi položio ispit, učenik mora ostvariti najmanje 70% očekivanih ishoda u pisanom i praktičnom dijelu ispita.

Učeniku koji je uspješno položio ispit dodjeljuje se Potvrda o osposobljenosti za upravljanje biciklom. Od učenika se očekuje primjena stečenih vještina i znanja te sigurno i odgovorno kretanje u prometu.

Učenicima koji nisu zadovoljili traženu razinu osposobljenosti za samostalnu vožnju biciklom omogućit će se instruktivna pomoć ili će im se nakon samostalnog vježbanja uz pomoć roditelja omogućiti ponovno polaganje ispita.

Uz redovite postupke praćenja, analiziranja i vrednovanja programa koje škole provode za sve redovite, izborne, izvannastavne i izvanškolske aktivnosti, postignuća će se tog Programa, zbog svoje osobite važnosti, posebno vrednovati i na razini Nacionalnoga programa sigurnosti cestovnog prometa i HAK-a.

Vrednovanje će, uz obuhvat i uspješnost učenika u svladavanju Programa, uključiti i praćenje statističkih podataka o broju djece stradale u prometu na području koje pokriva škola, dobivenih od uprave škole, osiguravajućeg društva u kojem su osigurani učenici škole te nadležne Policijske uprave ili postaje.

4. POTVRDA O OSPOSOBLJENOSTI ZA UPRAVLJANJE BIKIKLOM U PROMETU

Potvrda se izdaje na jednodijelnom obrascu, od debljeg papira narančaste boje, veličine 150 x 110 mm i zaštićene prozirnim plastificiranim omotom.

Obrazac potvrde o osposobljenosti za upravljanje biciklom u prometu (u daljnjem tekstu: Obrazac) na sredini prednje stranice omota sadrži: naziv pravne osobe (HAK, HRVATSKI AUTOKLUB), riječ POTVRDA o osposobljenosti za upravljanje biciklom te crtež bicikla. Na desnoj unutrašnjoj stranici Obrasca, u gornjem desnom kutu nalazi se prazan prostor za fotografiju veličine 28 x 32 mm. Na istoj stranici Obrasca upisuje se ime i prezime djeteta, mjesto i datum rođenja, OIB i prebivalište djeteta. Na lijevoj unutarnjoj stranici Obrasca upisuje se naziv pravne osobe (HAK) KRVATSKI AUTOKLUB koja izdaje potvrdu, Auto klub, osnovna škola, reg. broj potvrde, mjesto i datum izdavanja, ovlaštena osoba te MP.

Obrazac potvrde otisnut je uz ovaj Program i njegov je sastavni dio.

Obrazac